

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ від 17.12.2021 р. № 4724/ІПК/99-00-21-02-02-06

Державна податкова служба України розглянула звернення щодо відображення в обліку операцій на підставі товарно-транспортних накладних під час здійснення перевезень автомобільним транспортом, керуючись ст. 52 Податкового кодексу України (далі — Кодекс), повідомляє.

Як зазначено у зверненні, у Товариства виникли наступні питання у зв'язку із змінами, внесеними Законом України від 03.06.2021 № 1534-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих питань здійснення габаритно-вагового контролю» (далі — Закон № 1534):

1. Чи є порушенням п. 44.1 ст. 44 Кодексу та/або іншого діючого нормативно-правового акту ведення бухгалтерського обліку на підставі товарно-транспортної накладної, із зазначенням у довільній формі реквізитів, передбачених Законом № 1534?

2. Чи відповідає вимогам бухгалтерського обліку товарно-транспортна накладна із зазначенням у довільній формі реквізитів, передбачених Законом № 1534?

Законом № 1534 внесені зміни, зокрема, до Закону України від 05.04.2021 № 2344-III «Про автомобільний транспорт» (далі — Закон № 2344). Так, з 01.10.2021 набрали чинності зміни, спрямовані на вирішення окремих питань габаритно-вагового контролю, зокрема необхідності вказувати у товарно-транспортній накладній параметри транспортного засобу, яким здійснюється перевезення вантажу.

Відповідно до ст. 1 Закону № 2344 товарно-транспортна накладна — єдиний для всіх учасників транспортного процесу (крім фізичних осіб, які здійснюють перевезення вантажу за рахунок власних коштів та для власних потреб) документ, призначений для обліку товарно-матеріальних цінностей на шляху їх переміщення, розрахунків за перевезення вантажу та обліку виконаної роботи, що може використовуватися для списання товарно-матеріальних цінностей, оприбуткування, складського, оперативного та бухгалтерського обліку, який складається у паперовій та/або електронній формі та містить обов'язкові реквізити, передбачені цим Законом та правилами перевезень вантажів автомобільним транспортом.

Згідно з п. 37 Положення про Міністерство інфраструктури України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 року № 460, Міністерство відповідно до покладених завдань затверджує правила перевезення вантажів автомобільним транспортом в Україні.

Перелік документів, необхідних для здійснення перевезення вантажу автомобільним транспортом у внутрішньому сполученні, затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 25 лютого 2009 року № 207, відповідно до п. 1 якої для водія юридичної або фізичної особи — підприємця, що здійснює вантажні перевезення на договірних умовах, в наявності серед інших документів має бути товарно-транспортна накладна.

Згідно з «Правилами перевезень вантажів автомобільним транспортом в Україні», затвердженими наказом Міністерства транспорту України від 14.10.97 № 363, зареєстрованим Міністерством юстиції України 20.02.98 за №128/2568, з урахуванням змін, внесених наказом Міністерства інфраструктури України від 10.08.2018 № 368, товарно-транспортна накладна є основним документом на перевезення вантажів, форму якої наведено в додатку 7 до цих Правил.

Водночас повідомляємо, що згідно з п. 44.1 ст. 44 Кодексу для цілей оподаткування платники податків зобов'язані вести облік доходів, витрат та інших показників, пов'язаних з визначенням об'єктів оподаткування та/або податкових зобов'язань, на підставі первинних документів, реєстрів бухгалтерського обліку, фінансової звітності, інших документів, пов'язаних з обчисленням і сплатою податків і зборів, ведення яких передбачено законодавством. Товарно-транспортні накладні відносяться до первинних документів.

Питання, порушені у зверненні товариства, стосуються порядку застосування первинних документів, та регулюються Законом України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (далі — Закон № 996). Також слід зазначити, що відповідно до частини другої ст. 3 Закону № 996 бухгалтерський облік є обов'язковим видом обліку, який ведеться підприємством. Фінансова, податкова, статистична та інші види звітності, що використовують грошовий вимірник, ґрунтуються на даних бухгалтерського обліку.

Підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи — документи, які містять відомості про господарську операцію (статті 1 та 9 Закону № 996). Для контролю та впорядкування оброблення даних на підставі первинних документів можуть складатися зведені облікові документи.

Також слід зазначити, що порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку первинних документів підприємствами визначено Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, затвердженим наказом Міністерства фінансів України від 24.05.1995 № 88, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 05.06.1995 за № 168/704, із змінами (далі — Положення № 88).

Так, згідно з п. 1.2 Положення № 88 господарські операції відображаються у бухгалтерському обліку методом їх суцільного і безперервного документування. Записи в облікових регістрах провадяться на підставі первинних документів, створених відповідно до вимог Положення № 88. При цьому, підставою для бухгалтерського обліку господарських операцій є первинні документи. Для контролю та впорядкування обробки інформації на основі первинних документів можуть складатися зведені документи (п. 2.2 Положення № 88).

Водночас зазначаємо, що регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (частина друга ст. 6 Закону № 996).

Отже, з питання оформлення товарно-транспортної накладної доцільно звернутися до Міністерства інфраструктури України та Міністерства фінансів України.

Відповідно п. 52.2 ст. 52 Кодексу індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.